JBB-1601100302030102 Seat No. ______

M. A. (Sem. III) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination

December - 2019

Sanskrit

(Dharmashastra & Gautam Dharmashastra Adhyay - 1 & 13)
(Common Paper for 2015 & 2016)
(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours] [Total Marks : **70**

૧ ધર્મશાસ્ત્રના મુખ્ય ગ્રંથોનો સંક્ષિપ્ત પરિચય આપો. ૧૪
1 Give a brief introduction of the main volumes of thelogy. 14

અથવા / OR

૧ ધર્મશાસ્ત્ર અને સાંપ્રત જનજીવન પર નોંધ લખો. ૧૪
1 Write note on Theology and present public life. 14

૨ ધર્મશાસ્ત્રના ઉદ્‌ભવ અને વિકાસ પર નોંધ લખો. ૧૪
2 Write a note on rise and development of Theology. 14

અથવા / OR

૨ ધર્મશાસ્ત્રની વિચારધારાઓ પર નોંધ લખો. ૧૪
2 Write a note on ideologies of Theology. 14

૩ કોઈ પણ બે સૂત્રો સમજાવો : ૧૪
3 Explain any two percepts : 14

(૧) वेदो धर्ममूलम् । (१–१)

(૨) साहसं च महताम् । (१–४)

(૩) तुल्यबलविरोधे विकल्पः । (१–६)

(૪) वेदानुवनचनाच्च । (१–१२)

૪ કોઈ પણ બે સૂત્રો સમજાવો : ૧૪
4 Explain any two percepts : 14

(૧) विप्रतिपत्तौ साक्षिनिमित्ता सत्यव्यवस्था । (१३–१)

(૨) निष्प्रीत्यभितापाश्चान्यतरस्मिन् । (१३–३)

(૩) नासमवेता अपृष्टाः प्रब्रूयुः । (१३–६)

(૪) शपथेनैके सत्यकर्म । (१३–१३)

૫ કોઈ પણ બે પરિચ્છેદોનો અનુવાદ કરો : ૧૪

5 Translate any two paragraphs : 14

(१) आङ्त्राभिविध्यर्थः; सहषोडशेन वर्षेणेति, ''द्वयधिकायाः'' इति लिङ्गात् । ''षोडशे सर्वकामम्'' इति स्मृत्यन्तरदर्शनाच्च । अपतिता अनपगता । सावित्रीशब्देन तत्साधनमुपनयनमुच्यते, उपनयनस्याधिकृतो भवतीत्यर्थः । अनुपनीतस्यापि जातेरविनाशार्थं ब्राह्मणग्रहणम् । एवं च पित्रादिष्वनुपनीतेष्वपि प्रायश्चितेनोपनयने अधिक्रियते । तथा चापस्तम्बः यस्य पिता......... पितामहः प्रपितामहः । इत्यादि ।

(२) तेजसादीनां द्रव्याणां परिभार्जनादिना क्रमेण शुद्धिः । द्रव्यत्वे सिद्धे तेषां द्रव्यवचनं स्वकार्यनिष्पादन–सामर्थ्यार्थम् । ततश्च भिन्नभाण्डादीनां न शौचम् । तेजसा हेतुभूतेन यानि क्रियन्ते तानि तैजसानि सौवर्णादिनि । तेषां तैजसानामुच्छिष्टलिप्तानाम् । कुत एतत् ? मूत्राद्युपहतानां स्मृत्यन्तरे शुद्धयन्तरविधानात् ।

(३) मुण्डो मुण्डितथिरस्कः । जटिलः सकेशः । शिखा एव जटा यस्यासौ शिखाजटः । एवं च मुण्डशब्देन समस्तमुण्डनमुच्यते । चकारो वाऽर्थः प्रत्येकमभिसम्बध्यते– मुण्डो वा जटिलो वा शिखाजटो वेति । ब्राह्मण–क्षत्रिय–वैश्याभिप्रायं बहुवचनम् । यथाक्रमनिवृत्त्यंर्थं वेति नोक्तम् । तथा च मनुः –

मुण्डो वा जटिलो वा स्यादथ वा स्याच्छिखाजटः ।

(४) अलाभोऽपि कार्यान्तरव्यग्रापेक्षया द्रष्टव्यः । अविप्राणामिति वक्तव्ये गुरुसूत्रकरणमश्रोत्रिय ब्राह्मणस्यापि देवतासन्निधिप्रवेशार्थंम् । एवं च श्रोत्रियब्राह्मणस्य सत्य शब्दोच्चारणमात्रादेव शपथं भवतीति द्रष्टव्यम्। समृत्यन्तरोपसङ्ग्रहार्थम् स्याद् ग्रहण मित्येके ।

यथाऽऽह मनु : –

सत्येन शापयेद्विप्रं क्षत्रियं वाहनायुधैः ।

गोबीज – काञ्चनैर्वैश्यं शूद्रं सर्वैश्च पातकैः ॥